

I december 1980 afgav udvalget betænkning om revision af vandløbsloven (betænkning af 10. november 1980 om vandløbsloven).

Betænkningen stillede forslag om en række ændringer i vandløbsloven. Grundlaget for det foreliggende lovforslag er flertalsindstillingerne i udvalgets betænkning. Herudover er det fundet rigtigt at foreslå indført en statslig tilskudsordning, hvorefter der kan ydes tilskud til amtskommuner og kommuner til dækning af udgifter til gennemførelse af større restaureringsprojekter, se bemærkningerne herom i afsnit IV.

De foreslåede ændringer er så omfattende, at de ikke hensigtsmæssigt kan udarbejdes som ændringer til den gældende lov, og det foreslås derfor, at den gældende lov erstattes af en ny vandløbslov.

Lovforslaget har været drøftet med de i udvalget repræsenterede organisationer m.v., og har herudover været forelagt følgende foreninger m.v. med anmodning om eventuelle bemærkninger:

Landbrugsrådet, Centralforeningen af Tolvmandsforeninger, Det Danske Hedeselskab, Industrirådet, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet.

II. Hovedtræk af den hidtidige lovgivning om vandløb.

1. Den historiske udvikling.

Den ældste lovgivning indeholdt kun få bestemmelser om vandløb.

Landskabslovene og Chr. V's danske lov indeholdt regler, der skulle løse konflikter mellem flere møller, der benyttede samme vandløb, og mellem mølleejere og naboer, hvis jorder og veje blev udsat for oversvømmelse ved opstemning. Der var også forbud mod egenmægtig opstemning og mod fældning af vand (ændring af vandets naturlige afløb til skade for andenmand).

Jordfællesskabets ophævelse og landbrugsarealets opdeling i mange selvstændige, særskilt bebyggede ejendomme øgede konfliktmulighederne. Vandafledningen var det første problem. Ejere af højere liggende jorder var interesseret i, at ejere af lavere liggende jorder vedligeholdte deres vandløbsstrækninger, således at vandafledningen ikke blev hæmmet. I midten af forrige århundrede voksede interessen for dræning. Afvandingen af vandlidende jorder kunne betyde øget vedligeholdelsesbyrde for bredejere længere nede af vandløbet.

Der var tale om interessekonflikter mellem naboer, som lovgivningen måtte løse. Yderligere konfliktmuligheder opstod, da interessen for vandindvinding til fiskedamme og markvanding opstod.

Efterhånden blev forureningen af vandløbene et stort problem, fordi vandløbene var de vigtigste modtagere af spildevand fra industri og husholdninger.

Den første samlede vandløbslov er fra 1880, hvor visse af problemerne blev taget op. Vandløbsloven af 1880 blev afløst af den nugældende lov nr. 214 af 11. april 1949. Denne lov er ændret flere gange.

I 1963 overtog det offentlige bredejernes pligt til at vedligeholde offentlige vandløb. I 1969 udbyggedes lovens spildevandsbestemmelser. I 1973 blev de ophævet og afløst af reglerne i miljøbeskyttelseslovens kap. 4. I 1978 ophævedes vandløbslovens regler om vandindvinding af overfladevand, der samtidig overførtes til vandforsyningsloven.

Lovens vigtigste funktion er herefter at løse forskellige konflikter mellem grundejere om vandløbs brug og vedligeholdelse samt at sikre vandløbenes afledningsevne.

2. Vandløbslovens nuværende hovedprincipper.

Vandløbslovens saglige område (§ 1) er begrænset til vandløb m. m. for så vidt flere end en enkelt har interesse af deres tilstedeværelse og vedligeholdelse.

Lovens vigtigste funktion er, foruden at løse forskellige konflikter mellem grundejerne om vandløbs brug og vedligeholdelse, at sikre vandløbenes afledningsevne.

Vandløbsloven indeholder derfor udførlige bestemmelser om reguleringer af vandløb (kap. VI) og om vedligeholdelsen af vandløb (kap. VII).

Disse forhold sikres for offentlige vandløbs vedkommende gennem regulativerne (kap. V), som bl. a. skal indeholde bestemmelser om vandløbs skikkelse, beliggenhed, længde, dybde, bundbredde, skråningsanlæg og fald, ligesom regulativet skal indeholde bestemmelser om anlæg ved vandløbet. Regulativerne indeholder endvidere bestemmelser om vandløbs vedligeholdelse samt de fornødne administrative bestemmelser.

III. Oversigt over anden lovgivning af betydning for vandløbene.

1. Miljøbeskyttelsesloven.

Bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens kap. 4 om spildevandsplanlægningen og kontrollen med enkeltudledninger, herunder forbudsbestemmelsen i § 17, stk. 1, sikrer kvaliteten af vandet i vandløbene.